

обґрунтовану можливість зміни граничних критеріїв визначення концентрації суб'єктів господарювання, що потребує обов'язкового отримання дозволу АМК, закріплених у Законі України «Про захист економічної конкуренції».

Література

1. Господарський кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 436-IV. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
2. Цивільний кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 435-IV. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

Анастасія Вячеславівна Байстріченко – студентка IV курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Марина Євгенівна Василенко** – доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Однією із новачій Господарського процесуального кодексу є впровадження врегулювання спору за участю судді. Незважаючи на певну незвичність даного нововведення в Україні, схожі процедури примирення у формі судової медіації існують досить давно в інших країнах.

Під врегулюванням спору за участю судді передбачається вирішення спору за згодою сторін до початку розгляду справи по суті за участю судді.

Процедура починається із ухвали суду та призупинення провадження у справі. Строк врегулювання спору не може перевищувати 30 днів. Врегулювання здійснюється одним суддею у формі спільних або закритих нарад із сторонами. Інформація, отримана під час врегулювання спору, конфіденційна. При цьому у разі недосягнення домовленостей сторін в рамках процедури врегулювання спору, судова справа передається на розгляд іншого судді.

Від самого початку запровадження такого способу врегулювання спорів викликало багато дискусій та зауважень. Зокрема, увага зверталася на те, що врегулювання спору суддею не є медіацією та має багато недоліків. Проте, під судовою медіацією розуміють процес, при якому сторони судового провадження зустрічаються конфіденційно у присутності судді та обговорюють шляхи вирішення спору без судового

провадження. Головна особливість судової медіації полягає у тому, що суддя-медіатор у подальшому не залучається до розгляду справи.

Відповідно до звіту Doing Business Міжнародного банку, 174 країни визнають медіацію як спосіб вирішення спорів. При цьому моделі запровадження медіації у всіх країнах досить різні. В залежності від сфери залучення медіаторів та режиму регулювання існує дві моделі судової медіації – судова та ринкова.

Судова модель передбачає направлення сторін до медіації судом. Сама процедура відбувається в будівлі суду медіаторами, призначеними судом. Витрати на медіацію також входять до складу судових витрат. Судова модель була впроваджена в таких країнах як Німеччина та Словенія. За статистичними даними, у Німеччині проводиться від 10 000 до 15 000 судових медіацій кожний рік. Впроваджений в Україні спосіб врегулювання спору за участю судді має багато ознак саме судової моделі медіації.

У Німеччині з 2002 року запроваджена практика, за якою судді повинні пропонувати сторонам процедуру примирення, яка згодом змінилась на судову медіацію. Зараз у судах Німеччини є судді-медіатори, які проходять обов'язкове навчання з медіації. Процедура судової медіації у Німеччині не урегульована до дрібних деталей та достатньо гнучка. При цьому судді-медіатори не дають юридичну оцінку справи під час медіації.

Досить цікава судова модель медіації була також запроваджена в Сингапурі. Особливістю Сингапурської системи є спеціальне навчання для суддів-медіаторів, які спеціалізуються тільки на медіації та не беруть участі у судових засіданнях. Завдяки такій системі впровадження медіації показник вирішення спорів досить високий – він складає 85%. Крім того, Сингапур має також високий рівень задоволення учасників процесу від судової медіації.

Ринкова модель передбачає залучення судом провайдерів послуг із проведення медіації. За такої моделі медіатори не є працівниками суду, а є членами панелі медіаторів, затвердженої судом. Вони мають затверджений кошторис вартості послуг, а сторони можуть обирати медіатора. Ринкова модель впроваджена в США і Великобританії.

Досвід застосування медіації в судах не новий для України. За останні 20 років у 15 українських судах загальної та адміністративної юрисдикції було реалізовано п'ять пілотних проектів з судової медіації. У 2010-2011 роках в рамках одного із проектів в судах Білої Церкви, Вінниці, Донецька та Івано-Франківська проводились медіації суддями. Загалом у рамках проекту було проведено 50 справ медіації в адміністративних, сімейних, трудових та земельних спорах, і 72% справ були з досягненням угоди.

Процедура врегулювання спору за участю судді була також реалізована протягом 2013-2016 років у рамках проекту «Освіта суддів

заради економічного зростання» за підтримки Канадського національного інституту суддівської освіти. Учасниками проекту були три суди адміністративної та загальної юрисдикції в Одесі та Івано-Франківську. Одним із завдань цього проекту було саме підвищення ефективності розгляду справ в судах шляхом застосування механізмів досудового розгляду спорів суддями на прикладі досвіду досудового врегулювання спорів у Канаді.

Перш за все, важливо звернути увагу на можливість суддів поєднувати врегулювання спорів із розглядом спорів по суті. З досвіду суддів-медiatorів Німеччини, таке поєднання досить складне, оскільки суддя-медiator не може приймати рішення, а суддя – може. Однак це питання вдається вирішити шляхом навчання суддів навичкам посередництва при вирішенні спорів.

Для ефективного застосування врегулювання спорів суддям також потрібен час для проведення нарад із сторонами. Тому важливою умовою для ефективності врегулювання спору за участю судді було б зниження навантаження на суди шляхом активного застосування позасудової медіації. Зокрема, вже багато років розглядається питання прийняття закону «Про медіацію», який дозволив би знизити загальне навантаження на суди у разі збільшення застосування позасудової медіації.

Звісно, законодавчі зміни важливі, але за умови достатньої поінформованості про це суспільства. Медіація ще не зовсім поширений в Україні спосіб врегулювання спорів, а судова медіація тим більш. Тому для ефективного застосування процедури врегулювання спорів за участю судді важливо проводити активну роз'яснювальну роботу серед учасників судових процесів.

Анжела Сергіївна Болотна – студентка III курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Оксана Володимирівна Панасюк** – завідувач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРИПИНЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Розвиток країн із ринковою економікою обумовлює велику увагу до сфери їх економічної взаємодії. Сучасні процеси глобалізації є тією рушійною силою, яка обумовлює національний і наднаціональний розвитку світу. Важливою стратегічною тенденцією є інтернаціоналізація національних економік і різних суб'єктів господарювання.